

Mimořádná opatření ohledně daní, mezd a pojistného v souvislosti s pandemií COVID-19, která se týkají OSVC a zaměstnavatelů

Vážení uživatelé programu PC-JUC/DEV,

nepochybuji o tom, že sledujete internet, TV, rozhlas a další sdělovací média, která mimojiné informují o mimořádných opatřeních, přijatých našimi zákonodárci v souvislosti s pandemií COVID-19. Přesto doufám, že by Vám mohl svým způsobem pomoci následující souhrnný přehled opatření. Nečiním si nárok na perfektní přesnost formulací ani na úplnost sdělení, nejsem právník. Jen jsem se snažila shromáždit s co největší pečlivostí relevantní informace.

1. DAŇ Z PŘÍJMŮ

(zdroj: [Finanční zpravodaj 4/2020](#), [Finanční zpravodaj 5/2020](#))

1.1. Přiznání k dani z příjmů za rok 2019 a úhrada daně z příjmů za rok 2019

Všem fyzickým (i právnickým) osobám, které mají termín pro podání daňového přiznání 1.4.2020, bude **tolerováno pozdní podání daňového přiznání**, pokud k podání dojde nejpozději **1.7.2020**.

Všem fyzickým (i právnickým) osobám, které mají termín pro podání daňového přiznání 1.4.2020, bude **tolerována pozdní úhrada daně za rok 2019**, pokud k úhradě daně (nebo jejího doplatku) dojde nejpozději **1.7.2020**.

Uvedené opatření platí automaticky. Nebude třeba nijak dokládat souvislost pozdního podání daňového přiznání nebo pozdní úhrady daně (nebo jejího doplatku) s nouzovým stavem.

Poznámka: Není tedy posunut termín podání daňového přiznání a úhrady daně, ale jsou zrušeny sankce za nedodržení termínu 1.4.2020. Důvodem je to, aby nebyl zbytečně prodloužen termín pro vrácení případného přeplatku na dani.

1.2. Vrácení přeplatku na dani

Finanční úřad má **30 dní na vrácení přeplatku**. Tato lhůta se počítá od termínu pro podání daňového přiznání. To znamená, že osobám, které podají přiznání za rok 2019 kdykoli v termínu do 1.4.2020, bude případný přeplatek vrácen do 30.4.2020.

Osobám, které podají přiznání za rok 2019 po termínu 1.4.2020, bude případný přeplatek vrácen ve lhůtě 30 dnů od data podání daňového přiznání.

1.3. Prominutí červnové zálohy na daň

Dne 24.3.2020 bylo ve [Finančním zpravodaji č. 5/2020](#) zveřejněno rozhodnutí ministryně financí o prominutí příslušenství daně, zálohy na daň a správního poplatku z důvodu mimořádné události.

Všechny fyzické (i právnické) osoby, kterým podle standardních pravidel vzniká povinnost hradit pololetní či čtvrtletní zálohu na daň z příjmů splatnou 15.6.2020, jsou zproštěni povinnosti uvedenou zálohu hradit.

1.4. Vyúčtování srážkové daně

Generální pardon ministryně financí platí také pro vyúčtování srážkové daně.

Zaměstnavatelé nemusí podávat **vyúčtování srážkové daně** do termínu 1. dubna 2020. Postačí, pokud toto vyúčtování **podají nejpozději do 1. července 2020**.

Uvedené opatření platí automaticky. Není třeba nijak žádat o možnost pozdního podání vyúčtování srážkové daně ani prokazovat, že k pozdnímu podání došlo v souvislosti s nouzovým stavem.

2. MZDA A HMOTNÉ ZABEZPEČENÍ ZAMĚSTNANCE

(zdroj: [web MPSV](#))

2.1. Pracovněprávní desatero boje s koronavirem

MPSV připravilo a dne 20.3.2020 vydalo pod názvem „Pracovněprávní desatero boje s koronavirem“ srozumitelný návod na řešení všech situací, které mohou nastat během současných mimořádných opatření. Cílený program podpory zaměstnanosti byl usnesením vlády České republiky č. 257 ze dne 19.3.2020 schválen.

	Situace	Ustanovení zákoníku práce	Hmotné zabezpečení zaměstnance
I	Zaměstnanci byla nařízena karanténa	§ 191 a 192 ZP – důležitá osobní překážka v práci na straně zaměstnance	za prvních 14 kal. dní - náhrada mzdy/platu ve výši 60 % RPV od 15. kal. dne – nemocenské <i>Dle schváleného Cíleného programu podpory zaměstnanosti bude vyplacena náhrada mzdy zaměstnavatelům plně uhrazena.</i>
II	Zaměstnanec byl z důvodu onemocnění uznán dočasně práce neschopným	§ 191 a 192 ZP – důležitá osobní překážka v práci na straně zaměstnance	za prvních 14 kal. dní - náhrada mzdy/platu ve výši 60 % RPV od 15. kal. dne - nemocenské
III	Zaměstnanec musí pečovat o dítě mladší 10 let z důvodu zavření školského zařízení	§ 191 ZP v kombinaci s § 39 ZNP – důležitá osobní překážka v práci na straně zaměstnance	za 9, případně 16 kal. dní – ošetřovné <i>Mimořádný zákon již schválila vláda a po schválení Parlamentem ČR bude příslušet ošetřovné při péči o děti mladší 13 let nebo o osoby závislé na pomoci jiné osoby alespoň ve stupni lehké závislosti, a to nově po celou dobu trvání mimořádného opatření při epidemii.</i>
IV	Zaměstnanec musí pečovat o dítě ve věku od 10 let z důvodu zavření školského zařízení	§ 199 ZP – nepojmenovaná jiná důležitá osobní překážka v práci na straně zaměstnance (podmínka: péče je s ohledem na specifické potřeby dítěte nezbytná)	nenáleží náhrada mzdy/platu, ani dávka ze systému nemocenského pojištění <i>Mimořádný zákon již schválila vláda a po schválení Parlamentem ČR bude příslušet ošetřovné při péči o děti mladší 13 let nebo o osoby závislé na pomoci jiné osoby alespoň ve stupni lehké závislosti, a to nově po celou dobu trvání mimořádného opatření při epidemii.</i>
V	Nepřidělování práce zbylým zaměstnancům z důvodu nepřítomnosti většího počtu zaměstnanců (např. z důvodu karantény, DPN, péče o dítě)	§ 208 ZP – jiná překážka v práci na straně zaměstnavatele	náhrada mzdy/platu ve výši 100 % PV <i>MPSV předložilo Rozšířený program podpory zaměstnanosti, který má zaměstnavatelům vyplacenou náhradu mzdy zásadním způsobem kompenzovat.</i>
VI	Nepřidělování práce v důsledku výpadku vstupů (dodávky surovin, služeb, součástí, podkladů)	§ 207 písm. a) ZP – překážka v práci na straně zaměstnavatele (prostoj)	náhrada mzdy/platu nejméně ve výši 80 % PV <i>MPSV předložilo Rozšířený program podpory zaměstnanosti, který má zaměstnavatelům vyplacenou náhradu mzdy částečně kompenzovat.</i>
VII	Dočasné uzavření nebo omezení provozu v důsledku mimořádných opatření učiněných orgánem ochrany veřejného zdraví -MZdr, KHS (např. uzavření obce)	§ 191 a 192 ZP – důležitá osobní překážka v práci na straně zaměstnance (karanténa – § 167 ZNP, § 347 odst. 4 ZP)	za prvních 14 kal. dní - náhrada mzdy/platu ve výši 60 % RPV , podmínkou pro náhradu mzdy/platu je doklad potvrzující nařízení karantény doručený příslušné OSSZ od 15. kal. dne – nemocenské

VIII	Dočasné uzavření nebo omezení provozu v důsledku mimořádných opatření učiněných na základě krizového zákona (např. ve vazbě na usnesení vlády - posilovny, obchody s oblečením, restaurace)	§ 208 ZP – jiná překážka v práci na straně zaměstnavatele ALE: je-li omezena poptávka /odbyt a zároveň je uzavřena dohoda s odborovou organizací, případně vydán vnitřní předpis, lze uplatnit částečnou nezaměstnanost - § 209 ZP	náhrada mzdy/platu ve výši 100 % PV <i>Dle schváleného Cíleného programu podpory zaměstnanosti bude vyplacena náhrada mzdy zaměstnavatelům z 80% uhrazena</i> náhrada mzdy nejméně ve výši 60 % PV
IX	Dočasné uzavření nebo omezení provozu v důsledku omezení poptávky po poskytovaných službách nebo omezení odbytu výrobků	§ 208 ZP – jiná překážka v práci na straně zaměstnavatele ALE: v případě dohody s odborovou organizací, případně na základě vnitřního předpisu lze uplatnit částečnou nezaměstnanost - § 209 ZP	náhrada mzdy/platu ve výši 100 % PV náhrada mzdy nejméně ve výši 60 % PV <i>MPSV předložilo Rozšířený program podpory zaměstnanosti, který má zaměstnavatelům vyplacenou náhradu mzdy částečně kompenzovat.</i>
X	Zaměstnanec může vykonávat práci z domova	§ 317 ZP - je-li to s ohledem na povahu vykonávané práce možné, lze se ve výše uvedených situacích dohodnout na výkonu práce z domova (ne u DPN)	mzda/plat za vykonanou práci (náhrada mzdy/platu ani dávka nepřísluší). Práci z domova je při splnění podmínek možné konat i v karanténě.

PV – průměrný výdělek zaměstnance

RPV – redukovaný průměrný výdělek zaměstnance

ZP – zákoník práce

ZNP – zákon o nemocenském pojištění

2.2. Částečná nezaměstnanost

Mnozí zaměstnavatelé pocítují velmi výrazně dopady současných preventivních opatření přijatých vládou proti šíření nemoci COVID-19. Uvítali by tak možnost postupovat podle pravidel pro částečnou nezaměstnanost dle § 209 zákoníku práce.

(zdroj: [Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce](#))

§207

Nemůže-li zaměstnanec konat práci v důsledku přerušení práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí a nebyl-li převeden na jinou práci, přísluší mu náhrada mzdy nebo platu ve výši nejméně 60 % průměrného výdělku.

§209

(1) O jinou překážku v práci na straně jiného zaměstnavatele, než uvedeného v § 109 odst. 3, jde také tehdy, kdy zaměstnavatel nemůže přidělovat zaměstnanci práci v rozsahu týdenní pracovní doby z důvodu dočasného omezení odbytu jeho výrobků nebo omezení poptávky po jím poskytovaných službách (částečná nezaměstnanost).

(2) Upraví-li v případech podle odstavce 1 dohoda mezi zaměstnavatelem a odborovou organizací výši poskytované náhrady mzdy, která přísluší zaměstnanci, musí náhrada mzdy činit nejméně 60 % průměrného výdělku; nepůsobí-li u zaměstnavatele odborová organizace, může být dohoda nahrazena vnitřním předpisem.

(zdroj: [sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí zveřejněné na webu MPSV dne 14. 3. 2020](#))

Dojde-li k uzavření pracoviště nebo omezení jeho provozu na určitý čas ve vazbě na usnesení vlády ze dne 12. března 2020 č. 199 o přijetí krizového opatření, jedná se o tzv. jinou překážku v práci na straně zaměstnavatele ve smyslu § 208 zákoníku práce, po dobu jejíhož trvání zaměstnanci náleží náhrada mzdy **ve výši 100% průměrného výdělku**.

(zdroj: [odborný článek na serveru epravo.cz](#))

Pokud se zaměstnavatel rozhodne postupovat podle pravidel pro částečnou nezaměstnanost dle § 209 zákoníku práce a vyplácet zaměstnancům náhradu mzdy nižší než 100% průměrného výdělku, musí tak činit s vědomím rizika, že orgány veřejné moci (v konečné instanci pak soudy), označí v budoucnu tento postup za nesprávný.

3. ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ

3.1. Prominutí sankce za pozdní podání Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2019

Přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti a úhrnu záloh na pojistné za rok 2019 je OSVČ povinna předložit zdravotní pojišťovně nejpozději **do 3. srpna 2020**. (Dle zákona by jinak byl nejzazším termínem pro podání Přehledu 4.5.2020.)

3.2. Platba záloh v roce 2020, snížení pojistného za rok 2020

(zdroj: [nový §28c zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění](#))

- **OSVČ od začátku března 2020 do konce srpna 2020 neplatí zálohu na pojistné do výše jedné dvanáctiny minimálního vyměřovacího základu.** To znamená, že ta část zálohy, která převyšuje minimální měsíční pojistné, se nepromítá. OSVČ je za každý měsíc daného půlroku povinna zaplatit jen **rozdíl** mezi výší zálohy na pojistné a výší minimálního měsíčního pojistného.
- **Pojistné, které je OSVČ povinna platit formou záloh za období od začátku března 2020 do konce srpna 2020, lze zaplatit až formou doplatku pojistného,** a to nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém byl nebo měl být podán Přehled o příjmech a výdajích za rok 2020 (v roce 2021.)
- Pokud OSVČ provedla platbu zálohy na pojistné za měsíc březen 2020, považuje se tato záloha za zálohu za měsíc září 2020.

Možné postupy, jak reagovat na tato opatření:

a) Platíte-li zálohy v minimální výši 2.352 Kč, upravte (pozastavte) trvalý příkaz k úhradě (dále TPÚ) tak, aby nejbližší platba proběhla až na měsíc 09.2020. Pokud jste zálohu na měsíc 03.2020 již zaplatili, upravte TPÚ tak, aby nejbližší platba proběhla až na měsíc 10.2020.

Příklad:

Platím zálohy na zdravotní pojistné vždy 13. v měsíci (na tento měsíc) a to ve výši 2.352 Kč.

Zálohu na 03.2020 jsem již uhradil/uhradila.

Upravím TPÚ tak, aby nejbližší platba (ve výši 2.352 Kč) byla provedena až 13.10.2020.

b) Platíte-li zálohy vyšší než 2.352 Kč, můžete postupovat stejně. To znamená: Upravte (pozastavte) TPÚ tak, aby nejbližší platba proběhla až na měsíc 09.2020. Pokud jste zálohu na měsíc 03.2020 již zaplatili, upravte TPÚ tak, aby nejbližší platba proběhla až na měsíc 10.2020.

Příklad:

Platím zálohy na zdravotní pojistné vždy 27. v měsíci (na tento měsíc) a to ve výši 3.000 Kč.

Zálohu na 03.2020 jsem ještě neuhradil/neuhradila.

Upravím TPÚ tak, aby nejbližší platba (ve výši 3.000 Kč) byla provedena až 27.09.2020.

Poznámka:

Chcete-li snížit velikost doplatku pojistného za rok 2020, můžete rovněž postupovat následujícím způsobem: Upravte TPÚ tak, že na měsíce 03.2020 až 08.2020 bude hrazena záloha snížená o částku 2.352 Kč.

Nejbližší zálohu v plné výši uhradte na měsíc 09.2020. Pokud jste zálohu na měsíc 03.2020 již zaplatili, nejbližší zálohu v plné výši uhradte až na měsíc 10.2020.

Příklad:

Platím zálohy na zdravotní pojistné vždy 20. v měsíci (na tento měsíc) a to ve výši 3.500 Kč.

Zálohu na 03.2020 ve výši 3.500 Kč jsem již uhradil/uhradila.

Nejprve upravím TPÚ tak, aby platby na měsíce 04.2020 až 09.2020 byly ve výši $3.500 - 2.352 = 1.148$ Kč.

Posléze upravím TPÚ tak, aby platby na měsíc 10.2020 a další byly opět prováděny v plné výši 3.500 Kč.

4. SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ

4.1. Prominutí sankce za pozdní podání Přehledu o příjmech a výdajích za rok 2019

Přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2019 je OSVČ povinna předložit příslušné OSSZ nejpozději **do 3. srpna 2020**. (Dle zákona by jinak byl nejzazším termínem pro podání Přehledu 4.5.2020.)

Aby však byla sankce za pozdní podání Přehledu o příjmech a výdajích OSVČ prominuta, **je nutné nejpozději do 3.8.2020 jak tento přehled podat, tak současně uhradit případný doplatek pojistného**. Za den úhrady se považuje den připsání platby na účet příslušné OSSZ.

4.2. Platba záloh v roce 2020, snížení pojistného za rok 2020

(zdroj: [vládní návrh zákona o úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení](#))

- **OSVČ od začátku března 2020 do konce srpna 2020 nejsou povinny platit zálohy na pojistné** (na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti).
- **Pojistné** na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti stanovené z vyměřovacího základu za rok 2020 **se snižuje** za každý kalendářní měsíc patřící do období 03.2020 až 08.2020, v němž navíc byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, **o částku**
 - a) **2.544 Kč**, jde-li o OSVČ vykonávající **hlavní** samostatnou výdělečnou činnost,
 - b) **1.018 Kč**, jde-li o OSVČ vykonávající **vedlejší** samostatnou výdělečnou činnost
- Pro účely zákona o důchodovém pojištění se minimální zálohy v uvedeném období považují za zaplacené.
- Pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu se u OSVČ vykonávajících **hlavní** samostatnou výdělečnou činnost považují **kalendářní měsíce 03.2020 až 08.2020**, za které nebyly povinny platit zálohy na pojistné, **za vyloučenou dobu**.

Závěr:

Prezident České republiky dne 26.3.2020 podepsal mimojiné

- 1) Zákon o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020.
- 2) Novelu zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

Tyto zákony přináší OSVČ **půlroční odpuštění záloh, za každý měsíc do výše minimální zálohy**. Nejedná se přitom pouze o vyřešení momentální nepříznivé platební situace podnikatelů, ale dochází k odpuštění části pojistného.

Odpuštěná výše záloh činí:

na zdravotním pojistném $2.352 \times 6 = 14.112 \text{ Kč}$

na sociálním pojistném OSVČ s hlavní SVČ $2.544 \times 6 = 15.264 \text{ Kč}$

(aniž by to mělo negativní dopad na vyměřovací základ pro výpočet budoucího důchodu)

na sociálním pojistném OSVČ s vedlejší SVČ $1.018 \times 6 = 6.108 \text{ Kč}$.

Přeji Vám všem hodně zdraví a sil.

V Praze dne 26.3.2020

Ing. Jana Beranová – ARIES
V Remízku 936/15
152 00 Praha 5

251 812 567

603 713 085

j.beranova@seznam.cz

<http://www.pcjucdev.cz>